

เกร็ดความรู้จากการอบรม หลักสูตรการใช้สารสกัดจากกัญชาทางการแพทย์สำหรับพยาบาล

กัญชาเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ หากแต่สามารถเสพได้ในกรณีเพื่อใช้ทางการแพทย์และการศึกษาวิจัยการใช้กัญชาทางการแพทย์ต้องอยู่ภายใต้การดูแลของบุคลากรทางการแพทย์ โดยแพทย์สามารถสั่งจ่ายในกรณีจำเป็นสำหรับผู้ป่วยเฉพาะรายภายใต้รูปแบบพิเศษของการเข้าถึงยา (Special Access Scheme: SAS) ได้เท่านั้น

กลไกการออกฤทธิ์

สาร THC ในกัญชาออกฤทธิ์โดยกระตุ้นตัวรับแคนนาบินอยด์ (cannabinoid recent) ในสมองซึ่งจะไปรบกวนการหลั่งสารสื่อประสาทต่าง ๆ ในสมองทำให้เกิดอาการทางจิตประสาทและการหลอนประสาท สาร CBD จะต้านฤทธิ์ทางจิตประสาทของ THC ในสมองการกระตุ้นตัวรับซีบีมีผลลดการอักเสบ ซึ่งอยู่ระหว่างการศึกษาร่วมเพื่อพัฒนาสารในกลุ่มแคนนาบินอยด์เป็นยา ระยะเวลาในการออกฤทธิ์ของสารสกัดจากกัญชา

ประโยชน์ของการใช้สารสกัดกัญชาในทางยาของแพทย์แผนปัจจุบันที่มีการรับรองแล้ว ได้แก่

- ๑) ลดภาวะคลื่นไส้อาเจียนในผู้ป่วยที่ได้รับเคมีบำบัด โดยใช้วิธีรับประทาน
- ๒) บรรเทาอาการปวดปลายประสาทในผู้ป่วยเบาหวาน และอาการกล้ามเนื้อหดเกร็งในผู้ป่วยปลอกประสาทเสื่อมแข็ง (multiple sclerosis - MS) บรรเทาอาการปวดเรื้อรัง
- ๓) ลดความถี่ของการเกิดอาการลมชักที่รักษายาก โรคลมชักที่ดื้อต่อการรักษา และลดอาการปวดประสาทที่ใช้การรักษาอื่น ๆ แล้วไม่ได้ผล
- ๔) กระตุ้นความอยากอาหารในผู้ป่วยมะเร็งหรือผู้ป่วยเอดส์ และผู้ป่วยอื่น ๆ ที่น้ำหนักตัวน้อย

การใช้ประโยชน์กัญชาทางการแพทย์แผนไทย

๑. การใช้กัญชาทางการแพทย์ในการปรุงหรือเข้าตำรับยาแผนไทยสำหรับคนไข้เฉพาะราย ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ทั้ง ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านเวชกรรมไทย ด้านเภสัชกรรมไทย ด้านการนวดไทย ด้านการผดุงครรภ์ไทย และด้านการแพทย์พื้นบ้าน จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดในแต่ละด้าน

๒. การใช้ตำรายาทางการแพทย์ที่ปรุงหรือเข้ากัญชา ณ ปัจจุบันอนุญาตใช้ได้เพียง ๑๖ ตำรับยาตามประกาศของกระทรวงสาธารณสุข เท่านั้น สำหรับหมอพื้นบ้าน ตามมาตรา ๓๑ (๗) แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๕๖ จะต้องระบุง่องค์ความรู้ทางการแพทย์แผนไทยที่ชัดเจน และได้รับการรับรองจากกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกจึงจะใช้ได้

๓. เงื่อนไขการใช้กัญชาทางการแพทย์ ต้องผ่านการอบรมหลักสูตรการใช้ตำรายาแผนไทยที่มีกัญชาปรุงผสมอยู่จากกระทรวงสาธารณสุข หรือหลักสูตรที่กระทรวงสาธารณสุขหรือสภาการแพทย์แผนไทยให้การรับรอง

เมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๓

เสนอโดย อ.ดร. ดวงรัตน์ กวินันท์ชัย และ อ. ศศวรรณ อัครคุณ